

1. Täienduskoolitusasutuse nimi

Järvamaa Kutsehariduskeskus

2. Õppekava nimetus

T-kategooria mootorsõiduki juhi koolitus

3. Õppekavarühm (vastavalt rahvusvahelisele haridus- ja koolitusvaldkondade klassifitseerimise süsteemile ISCED-F 2013)

Transporditeenused

4. Õppekeel

Eesti keel

5. Õppekava koostamise alus

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 27.06.2011. a määruse nr 57

„Traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalased kvalifikatsiooninõuded, ettevalmistamise tingimused ja kord, eksamineerimise ning temale juhtimisõiguse andmise kord, nõuded eksamisõidukile ja õppekava”

Redaktsiooni jõustumise kp: 1.10.2023; Avaldamismärge: RT I, 28.07.2023, 5

2. peatükk: Juhi kvalifikatsiooni nõuded

3. peatükk: Juhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning õppekava

Määrus on kehtestatud „Liiklusseaduse” § 100 lõigete 5, 6, 7 ja 8 alusel.

6. Õppe kogumaht (akadeemilistes tundides) ja õppe ülesehitus

Maht 33 tundi, millest 27 tundi on auditoorne töö (teooriaõpe) füüsilises õppeklassis või virtuaalse keskkonna vahendusel ja 6 tundi praktikat kooli- ja töökeskkonnas (sõiduõpe), millest 1 tund on sõidueksam Transpordiametis. Teooriaõppe võib soovi korral läbida ka e-kursusena www.teooria.ee keskkonnas.

7. Õppekeskkond

Teooriaõppe läbiviimiseks kasutatakse Järvamaa Kutsehariduskeskuse kaasaegse sisustuse ja vajalike IKT vahenditega komplekteeritud õppeklasse. Teooriaõppe võib soovi korral läbida ka e-kursusena www.teooria.ee keskkonnas.

Sõiduõpe teostatakse T-kategoorias traktoriga New Holland T7060, Järvamaa Kutsehariduskeskuse Säreveere õppekoha õppesõiduväljakul, Türi valla asulavälistel teedel ja Türi linnas.

8. Sihtgrupp

Vähemalt B-kategooria mootorsõiduki juhiluba omavad inimesed, kes soovivad omandada T-kategooria masina juhtimisõigust.

9. Õppe alustamise tingimused

Õpingute alustamiseks peab koolitusel osaleja elama Liiklusseaduse” § 100 lõike 2 mõistes alaliselt Eestis ja tal peab olema:

1) vähemalt B-kategooria mootorsõiduki juhiluba;

2) mootorsõidukijuhi või kutselise mootorsõidukijuhi tervisetõend

10. Eesmärk

Koolituse tulemusel valdab õppija T- kategooria masinate juhtimiseks vajalikke liiklusalaseid teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi masinate ohutul käsitlemisel ja liiklemisel asulavälistel ning asulasisestel teedel vastavalt Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi poolt kehtestatud nõuetele.

11. Õpiväljundid

Koolituse läbinu:

- käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid, tagab masina häireteta juhtimise liikluses, korraldab nõuetekohaselt oma töökoha masinal;
- järgib masina tehnohooldusgraafiku õigeaegset täitmist;
- juhib T-kategooria sõidukit iseseisvalt, jälgib liiklust, näeb ette võimalikke ohte ning hoiab need ära. Liikleb ohutult erinevates tee- ja ilmaoludes teisi liiklejaid arvestavalt. Traktoriga teedel ja tänavatel liigeldes täidab liikluseaduse nõudeid;
- hindab masina tehnilist seisukorda lähtuvalt liikluse ning töö- ja keskkonnakaitse nõuetest;
- tegutseb õigesti liiklusõnnetuse korral;
- sooritab T-kategooria mootorsõidukijuhi liikluseksami Transpordiametis.

12. Õppe sisu

Teoriaõpe (27 tundi):

- Liiklusreeglid ja käitumine liikluses (8 t)
Liiklusreeglid, käitumine erinevates liiklus- ja ilmastikuoludes. Juhi kohustused. Liiklusreeglite nõuded, liikluskorraldusvahendite tähendus. Sõiduki asukoht liikluses.
- Masina ehitus (6 t)
Masina ja masina mootori erinevate süsteemide, seadmete ning mehhanismide töötamise põhimõtted.
- Masina korrashoid, töökaitse ja ohutustehnika (4 t)
Masinate korrashoiu põhimõtted, tööõiguse ja töötervishoiu alused, tööohutuse ja keskkonnakaitse nõuded.
- Liiklusohutus (3 t)
Üldteadmised liiklusohutusega seonduvast.
- Liikluspsühholoogia (2 t)
Üldteadmised liikluspsühholoogiast, inimese psühhofüsioloogilised omadused, liiklusohutust mõjuvad tegurid ja isikuomadused.
- Liiklusalased lisanõuded ja eeskirjad (2 t)
Masinajuhi ohte ennetavad ja keskkonda säästvad hoiakud.
- Kooli teooriaeksam (2 t)
Välja selgitada koolitusest osavõtja teoreetiliste teadmiste, oskuste, käitumise ja hoiakute vastavust T- kategooria juhi kvalifikatsiooninõuetele.

Sõiduõpe (6 tundi)

- Masina käsitlemine, harjutused õppeväljakul vastavalt traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele lisa 4 alusel (2 t):
  - töötervishoiu, tööohutuse - ja keskkonnakaitse nõuded enne masina käivitamist;
  - masina juhthoovad, nende otstarve, mootori ohutu käivitamine;
  - ohutud juhtimisvõtted;
  - masinaga manööverdamine erinevate käikude kasutamisel;
  - sõit haagise või agregaadid juurde, haagise ohutu haakimine ning sõit haakeseadmega.
- praktiline sõit liikluses, ohutus maanteel ja asulas vastavalt traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalastele kvalifikatsiooni nõuetele lisa 5 alusel (1,5 t):

- sõit liiklusvoos (gabariidid, aeglane sõiduk, kiirus, teiste liiklejatega arvestamine);
- ristmike ületamine;
- sõit ühesuunalisel teel;
- peatumine ja parkimine;
- möödasõit ja tagasipööre;
- vähekaitstud liiklejad, nende ohutuse tagamine.
- Sõit erioludes (0,5 t)
  - sõit udus, vihmas, lumesajus ja pimeajal.
- Kooli sõidueksam (1 t)
- Transpordiameti sõidueksam (1 t)

13. Õppemeetodid

Teoriaõppes loeng, vestlus, esitlus, piltide, videode vaatamine, arutelu ja analüüsimine. Sõiduõppes T-kategooria masinaga erinevate töö-, sõidu- ja kompleksülesannete ning harjutuste sooritamise, sõitmine liikluses.

14. Iseseisev töö

Iseseisev testide lahendamine

15. Õppematerjalid

- Liiklusseadus, liiklusülesanded, liiklustestid, videofilmid
- Eesti Autokoolide Liit 2016 „Traktorid, liikurmasinad ja eritöömasinad, õppematerjal“
- www.teooria.ee
- www.liikluslab.ee

16. Nõuded õpingute lõpetamiseks sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Õpingud loetakse lõppenuks, kui õppija on sooritanud kooli teooria- ja sõidueksami. Mitteeristav hindamine.

Hindamismeetod	Hindamiskriteeriumid
Kooli teooriaeksam, mis koosneb 60 valikvastustega küsimusest	Eksami positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 55 õiget vastust.
Sõiduõpe T-kategooria masinaga	<p>Sõiduõpe loetakse lõppenuks, kui õppija on läbinud masinaga vähemalt 5 tundi sõiduõpet. Sõiduõppe teostamist ja tulemust hinnatakse vaatluse teel, arvestades sealjuures kõiki liikluse, töö- ja keskkonnakaitse nõudeid ja jälgides masina käsitlemist</p> <ul style="list-style-type: none"> • muuks liikluseks suletud platsil • liikluses erineva liiklustihedusega teedel <p>Peale viimaste sõiduharjutuste, sh koolieksami sooritamist antakse hinnang, toimub arutelu ja analüüs.</p>

17. Koolituse läbimisel väljastatav dokument

Kui õpingute lõpetamise nõuded on täidetud, väljastatakse koolituse läbinutele „T-kategooria mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistus“, mille alusel on tal võimalik

minna T-kategooria riiklikule teooria- ja sõidueksamile Transpordiametis.

Pärast teooriaeksami sooritamist autokoolis on õppijal õigus minna Transpordiametisse teooriaeksamile. Peale kooli teooriaeksami sooritamist edastab autokool Transpordiametile vastava info õppija kohta.

18. Koolitaja kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus

Kutse- või kõrgharidus tehnika või haridusteaduste valdkonnas. Koolitaja kogemus täiskasvanute koolitamises vähemalt kolm aastat. Kehtiv T- kategooria mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistus.

Kalev Kalmus, kõrgharidus, omab A, B, BE, C, CE ja T-kategooria mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistust aastast 2005. Täiskasvanute koolitamise kogemus aastast 2005.

Ermo Kivi, kutsekeskharidus, omab BE, CE, DE ja T kategooria mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistust aastast 1988. Täiskasvanute koolitamise kogemus aastast 1988.

Kalle Lembe, kõrgharidus 2011.a Tallinna Ülikool, haridusteaduse bakalaureuse kraad. Omab B-, C- ja T-kategooria mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistust aastast 1985. Täiskasvanute koolitamise praktiline kogemus alates 1990.